Nowa Stenografja Polska

według systemu

PAWŁA KINA

Uczelnia Praktycznej Handlowości

Karola 8 ŁÓDŹ Karola 8

Uczelnia Praktycznej Handlowości, Paweł Kin, Łódź, Karola 8.

NOWA STENOGRAFJA POLSKA

W ZASTOSOWANIU DO PISOWNI POLSKIEJ, USTALONEJ PRZEZ UCHWAŁY OSTATECZNE WYDZIAŁU FILOLOGICZNEGO AKADEMJI.

UŁOŻYŁ

PAWEŁ KIN,

PODŁUG WŁASNEGO SYSTEMU.

Zeszyt I.

NAKŁAD i WŁASNOŚĆ AUTORA.

1919

ZESZYT II.

PRZEZNACZONY JEDYNIE DLA NAUCZYCIELA i SAMOUKÓW, POSIADA PRZEKŁAD TEKSTU STENOGRAFICZNEGO NINIEJSZEGO PODRĘCZNIKA.

PIŚMIENNE WYKŁADY STENOGRAFJI
DLA TYCH, KTÓRZY DLA PEWNOŚCI i ZYSKU NA CZASIE WOLĄ UCZYĆ SIĘ U NAUCZYCIELA.

ZESZYT III.

PRZEZNACZONY JEST DLA UCZNIÓW i POSIADA DO KAŻDEGO PARAGRAFU NINIEJSZEGO PODRĘCZNIKA ODPOWIEDNIE ZADANIA i ĆWICZENIA.

PRZEDMOWA.

Podręcznik niniejszy przedstawia jedynie wyciąg z praktycznej części obszernego mego dzieła „NOWA STENOGRAFJA POLSKA“, które niebawem wyjdzie z druku. Nowa ta stenografja odznacza się od innych metod nietylko nowością systemu, lecz również zupełnie odmiennym wykładem, dotąd jeszcze nie zastosowanym ani u nas, ani zagranicą. Główniejszemi zaletami metody są:

1) ścisłe zastosowanie stenografji do ortografji polskiej przy zachowaniu zwięzłości pisma, co umożliwia użycie stenografji w celu **ułatwienia wszelkiej pracy piśmiennej**, t. j. nietylko zawodowej, lecz również wielu innych dziedzin życia;
2) nadzwyczajna łatwość przyswojenia sobie stenografji,

co potwierdza znaczna ilość moich uczniów, którzy po 48 lekcjach stenografują z przeciętną szybkością 140 sylab na minutę. Dlatego też, ktokolwiek zajmował się stenografją jakiejkolwiek innej metody i doznał trudności nauczenia się jej z powodu wielkiej liczby prawideł i wyjątków, zachwycony będzie wielką prostotą i dokładnością mojego systemu.

Aczkolwiek nie wątpię, że system ten, oparty na zasadach Gabelsbergera, z powodu metodycznego jego wykładu doskonale zrozumiany będzie w niniejszej skróconej formie, przeznaczonej głównie do wykładów piśmiennych i dla nauczyciela, mimo to z przyjemnością gotów jestem udzielić samoukom wszelkich dalszych wyjaśnień.

Paweł Kin.

Uczelnia Praktycznej Handlowości, Paweł Kin, Łódź, Karola 8.

Oznaczanie stenograficzne samogłosek twardych.

alfabetowe	Przykłady				symboliczne	
krótka skośna kreska do połowy półka	me me			rzer rzer	[pomiędzy spółgłoskami]: krótki łącznik	e
[końcowe]: krótka kreska równoległa z linjami	mę się mę			mężczyzna	[środkowe]: odrywanie krótkiego łącznika	ę
[w połączeniu]: przewinięcie haczyka [samodzielnie]: kropka	a ma			m ma	zgrubienie poprzedniej spółgłoski	a
półkole	o mo			b bo	zaokrąglenie poprzedniej spółgłoski	o
zgrubione ǫ	ą mą			bą bą	a + o = zgrubienie i zaokrąglenie	ą
krótka kreska naciskowa	y y y y			bym	podniesienie następnej spółgłoski	y
znak falisty wsteczny	u+e=eu			m mu	obniżenie poprzedniej spółgłoski	u
o obniżone lub z kreską	ó ó			b bó	u + o = obniżenie i zaokrąglenie poprzedniej spółgłoski	ó

Tylko w tym wypadku, gdy symboliczne oznaczanie jest niemożliwe

Kreski krótkie

Oznaczanie stenograficzne samogłosek miękkich

	symboliczne	Przykłady				alfabetowe
ie	[pomiędzy spółgłoskami]: długi łącznik	wiek			b bie	długa skośna kreska do połowy półka
ię	[środkowe] odrywanie długiego łącznika	więź			bię się	[końcowe] długa kreska równoległa z linjami
ia	zgrubienie poprzedniej spółgłoski z długą kreską!	wiem wiad			ia	przewinięcie haczyka z długą kreską!
io	szerokie zaokrąglenie poprzedniej spółgłoski	w wio			io	część koła
ią	ia + io = zgrubienie i szerokie zaokrąglenie	w wią			ią	zgrubione io
i	podniesienie następnej spółgłoski	zim			b bi i	długa kreska, przecinająca skośnie całe półko
iu	obniżenie poprzedniej spółgłoski z długą kreską	b biu			iu biu	u + ie znak falisty wsteczny z długą kreską
ió	iu + io = obniżenie i zaokrąglenie szerokie poprzedniej spółgłoski	b bió			ió sió	io obniżone lub z kreską

Tylko w tym wypadku, gdy symboliczne oznaczanie jest niemożliwe

Kreski długie

ZASADY OGÓLNE,

które w odpowiedniem miejscu wskazane będą cyframi.

1 Każdą samogłoskę między dwiema spółgłoskami oznacza się, prócz charakterystycznej cechy danej samogłoski, **pewnym odstępem** między temi spółgłoskami.

2 Dwie po sobie bezpośrednio następujące spółgłoski piszą się **tuż przy sobie,** t. j. a) bez odstępu, b) **na równej linji,** c) o ile możności bez spójni.

3 Jeśli spółgłoska stoi pod lub nad linją podstawową, to **następną** po niej, lecz za samogłoską, należy pisać, o ile to możliwe, **na linji podstawowej.**

4 Wielkie litery początkowe imion własnych oznacza się **podkreśleniem.**

5 Przyimki pisze się **razem** z następującym po nich wyrazem.

Część I. Znaki średnie.

6 b g w h ż rz d s m j

7 e be de we me se ge he że rze je

8 ę środkowe oznacza się przez odrywanie.

9 ę końcowe = ę bę dę wę mę sę gę hę żę rzę ję

10 ie bie dje die wie mie sje hie zie

2a

ię środkowe = odrywanie długiej kreski. 11

ię końcowe: bię dię wię mię sję 12

gię hię zię

e początkowe: ed eg eh em es eb ew eż erz ej 13

da wa ha sa ma ba ga ża rza ja 14

bia dia, dja wia mia sja gia hia zia 15

a pocz. = a ad ag ah am as ab aw aż arz aj 16

2a

bo do mo wo go ho so żo rzo jo 17

ą bą dą mą wą gą hą są żą rzą ją 18

19 ió bió wió dió mió gió hió sjó zió

20 ią bią wią dią mią gią hią sją zią

21 o od og oh om os ob ow oż orz o/j

22 y dy wy ży rzy

23 by, hy, my, sy środkowe oznacza się przez podniesienie następnej litery.

24 y końcowe:

25 i id ig ih is ib iw iż irz im i/j

i końcowe: 26

bi dji/di mi wi sji gi hi zi ji

du gu hu mu bu wu su żu rzu ju 27

ó dó gó hó mó bó wó só żó rzó jó 28

u bu du wu mu żu rzu gu hu su 29

diu giu hiu miu biu wiu sju ziu 30

dió gió hió mió bió wió zió sjó 31

ud ug uh um us ub uw uż urz u/j 32

33 j końcowe lub przed spółgłoską:

ej iej aj iaj oj yj yj ij uj ój

Grupy spółgłoskowe.

34 dw dwu idwu sw swu

Zrostki i końcówki.

35 prze.. przedprze.. przej.. uprze.. uprzej..

36 przy.. przyprzy.. przyj.. przyprze..

przyprzej.. uprzy przyu.. super..

dla dla prze.. dla przej.. dla przy.. dla przyj.. dla u..

37

..ować = ; ..yować = ; iwać = 38

Część II. Znaki małe.

po samogłosce k n

k po spółgłosce ń r z l ł 39

40

ę środkowe: 41

ę końcowe: 42

kie nie ienie rje zje lje 43

ię końcowe: nię rję zję lję ienię 44

45 l początkowe: ek en ez el eł

46 ka na ra za la ła

47 nia rja zja lja ienia

48 ak an ar az ⌞al ał⌟ ala ała

49 no lo ło zo ko ro

50 ną lą łą zą ką rą

51 nio ljo zjo kio rjo

52 nią lją zją kią rją

53 ok on oz ol oł or

y środkowe oznacza się przez podniesienie następnej litery: 54

y końcowe: ny ry zy ły 55

ik in ir iz il ił 56

ki ni, nji rji ⌞zji, zji⌟ li, lji 57

ku nu ru zu lu łu

58

nó ló łó zó kó ró

59

60

pro:

po i:

dla wygody:

61 niu nju rju zju lju

62 nió =

63 uk un ur uz ul ut

Grupy spółgłoskowe.

64 bł bła błu bło bły dł mł wł gł hł żł gł żł

65 dr drw wr mr żr idru iwru imru iżru

66 rz rd rż drż nd sk skó ks

67 kom komu ikomu skom

Zrostki i końcówki.

rozprze.. przenie..

roz.. wyroz.. bezroz.. nieprze.. 68

niezaprze.. przez prze..

nieprzy.. zaprze.. bezprze.. 69

wyu.. zaprzy.. arcy..

wyprze.. wyprzy.. naj.. 70

..ć = ; ..ci = : 71

Część III. Znaki długie.

sz c ż p p

ch t cz sz c 72

i[e,a]ch i[e,a]t i[e,a]f i[e,a]cz 73

74 sze ce fe.. ..fe pe ..pe
che te te cze

75 ę środkowe:

76 ..ę: szę cę fę pę
chę tę tę czę

77 cje tje tje pie ..pie
chie tje tje

78 ..ię..

79 ..ię tję pię cję
chję tję tję

80

81 sza ca fa fa pa ..pa
cha ta ta cza sza ca

82 tja pia
chja tja cja ..pia

asz af af ac ap 83
ach acz at at

po szo co fo 84
cho to czo

pą szą cą fą 85
chą tą czą

pio cjo fio 86
chio tjo

pią cją fią 87
chią tją

osz oc of op 88
och ot ocz

fy py 89
chy ty czy

cy, szy oznacza się przez podniesienie następnego znaku 90

91 cy, czy końcowe = :

92 chi, chji tji ścji fi, fji pi, pji

93 ych ycz ysz yc yf yp

94 ich icz ic isz it ip

95 it, yt oznacza się przez podniesienie poprzedniego znaku.

it:

yt:

96 tyt = :

97 y alfabetowe = :

98 chu czu tu szu cu pu fu

chó czó tó szó có pó fó 99

chu czu tu pu fu szu cu 100

tur = : 101

fur = : 102

chiu tju piu fiu 103

pió, fió = : 104

uch ucz ut usz uc up uf 105

Grupy spółgłoskowe.

a) używane tylko na początku wyrazów:

pt pl pr pru pn prz ps psz pf pch pt 106

107 trz trza trzo trzą trzy strz strza strzą tro trą

b) nigdy nie używane na początku wyrazów:

108 prz przo prząprą pro pr pru pró
strz strzy strzo strzą

c) używane do woli:

109 spspu sf sfu sfi szcz st stja
szp szpu szczu sc scu scy zc zcz

113

110 szt ct ft spt
cht tl chtu tlu sztu ctu sptu

111 szl fl spl
chl tl chlu tlu szlu chlu ftu splu sl

112 pt pta pto ptó
szt

113 szr cn spn szku szkó ck
chn
sznu cnu spnu szk szko cku cko

szr spr sprz szrzu spru sprzo sprzą sprzy sprzu 114
szpr twrz

szw cw szczw 115
czw trw trwy trwo trw trwo trwo chw chwy

116
chrz chrzo tr czr chr chro tru chru

sp mp mpr komp kompr szm 117
chm cht chta chty tsz

chc fcz szt sztu [ft] szt 118

rf rc rp kc kp 119
pt

Zrostki i końcówki.

po.. = : 120

pro.. = : 121

..sie ..cie ..scie ..sia ..cia ..scia ..sio ..cio ..scio 122

..sią ..cią ..ścią ..siu ..ciu ..ściu kcie rcie

123

..graf ..grafa ..grafu ..grafja ..grafji

..grafję ..grafją ..grafuje ..grafował

124

..toczny ..tyczny ..toczny

125

stwo stwa stwo stwem stwie stwo stwom stwamt stwach

136

126

..stwo lub ..dztwo

157

..cjum = 127

..chać = 128

kata.. = 129

119

Część IV. Znaki wydłużone.

ć cie cię ciu cio cią 130

oć ci ić ciu ciō uć

ś sie się sia sio sią 131

oś si siu iś siō uś

Grupy spółgłoskowe.

śc śm śr śn ćw gr kr 132

śp śl śk św kw grz krz

ście śpie śmie śnie świe ćwie kwie 133

a) ia:

b) io:

c) ią:

d) ió: e) iu:

kwe śle śre śne gre grze kre krze

134 kro krzo

a) a:

b) o:

c) ą:

d) ó:

e) y:

f) i:

g) u:

135 ukr=

136 dż dżw wż br brz brw drz drzw

wrz mrz rb rw rs skr skrz krw

137 dzie dżwie wzie brwie rbie rwie drzwie krwie

a) ..ia:

b) ..i :

c) i.. :

d) ..u, ..iu:

dżo wżo rbo rwo krwo dżio wżio rbio rwio krwio 138

a) ą, ią:

b) ió:

bre brze drze wrze mrze skre skrze rse 139

a) a:

b) y:

c) i, y:

d) u:

bro brzo drzo wrzo mrzo skro rzo 140

a) ą:

b) ó : c)

141 dro wro mro drą wrą mrą
dró wró mró dwro dwró

Powtórzenie.

142 sek sekr suk sk sku skr skru

143 sko skó skro skró

Końcówki.

144 .. ówo = :

145 .. ść = :

146 .. źć = :

.. ści = : 147

.. śmy = : 148

Część V.

Dwugłoski.

Aa: ai: 149

ao: au = :

[ău:]

Ea: 150

ee: eę:

ei:

eo:

eą: eu:

Ia: ie: 151

ii:

io:

in:

152 Oa: oe:

oi(=oy):

oo:

ou:

153 Ua:

ue: ui:

uo:

ua: uu:

uy:

154 Yi: yu:

Podwójne spółgłoski.

155

Odrywanie ołówkiem.

Powtórzenie: ę 8; te 74; tę 76; tje 77; tję 79; ait 149; ee 150; ei 150; ie 151; oe 152; uit 153; vv 155. 156

Wyrazy skomplikowane: 157

Liczby.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 158

20 30 40 50 60 70 80 90 159

100 200 300 400 500 600 700 800 900 160

1000 2000 30000 400 000 1.000 000 161

10 000 000 30 000 000 2 500 203 475 162

(= 1/2) (= 1/3) (= 1/4) (= 1/5) 3/4 (= 3/4) 163

(= 5/7) (= 5 ‰) (= 1/7 ‰) 164

(= 25 %) 15'' (= 15 000 000) 3/4 (= 3/4 %) 165

166

Znaczniki.

Absolutnie
aby
albo
albowiem
ani
aniżeli
argument
Bardzo
bardziej
będę
bezpiecznie
bezpośrednio
bibljoteka
bieżącego miesiąca
bowiem
bracia
był

Cały
cena
charakter
chętnie
choć
chociaż
chwila
chyba
ciągle
ciebie
cię
co
cudzy
czas
czerwiec
często
człowiek

czwartek
czyli
Dawniej
dawno
dla
długo
dobry
dobrze
doktór
dopiero
dopóki
dopóty
doskonale
dosyć
dostatecznie
doświadczenie
drugi

dużo
dyrektor
dnia etc.
dzień
dziś
dzisiaj
dzisiejszy
Egoista
etcetera
eventualnie
Fakt
fenig
filantropja
filologja
filozofja
funt
Gdy
gdyby

gdzie
gimnazjum
głęboki
główny
gotowy
gotów
grosz
grudzień
gwoli
Handel
heroiczny
honor
Inaczej
..indziej
interes
istotnie
i tak dalej
i tym podobnie

Jak
jako
jeden
jest
jeszcze
jeśli
jeżeli
język
jutro
już
Katastrofa
każdy
..kąd
kiedy
kilka
kilogram
kogo

..kolwiek
koniec
..kroć
krótki
kto
który
kultura
kwadratowy
kwiecień
Lipiec
listopad
literatura
lub, lecz
Łatwo
Marka
marzec
mianowicie
miejsce

są
między
miesiąc
milimetr
ministerjum
mogę
może
móc
Nareszcie
następnie
natomiast
naturalnie
natychmiast
naprzód
naprzykład
nawet
nawskroś
nazajutrz

nic
nie jest
niedziela
niestety
nigdy
nikt
niż
normalny
numer
nuż
Obcy
obecnie
oczywiście
ogólny
około
orjentować
osoba
osobliwy

ostatecznie
owóż
oprócz
owszem
Pan
panowie
patrjota
październik
pewny
per procura
piątek
pierwszy
piękny
początek
polityczny
polski
póki
pół

półtora
pomiędzy
poniedziałek
ponieważ
postscriptum
potrzebny
potrafić
póty
powinien
późno
później
prawda
praktyczny
profesor
prócz
ponieważ
przeciw
przecież
przeciwko

przeciwnie
przedewszystkiem
przedmiot
przez
przód
przy
przynajmniej
przyszłego miesiąca
Raz
remesa
rodzaj
rok
roku bieżącego
r. przyszłego
r. zeszłego
rozmaite
rozumieć
rubel

rzecz
rzeczywiście

Sam

satysfakcja
siebie
sierpień
się
skąd
skoro
sobie
sobota
specjalnie
społeczny
sposób
spółka
spólne
sprawa
stanowić, czo

stosownie
stosunek
styczeń
subtelnie
swój
sytuacja
szczególnie
szeroko
szybko
ściśle
śmierć
środa
środek
śród
świętej pamięci

Ta

tak
tam

te tę
tej
tem
temperament
ten
też
temu
tobie
tobą
to jest
trochę
trwały
trzeba
tu
tudzież
tutaj
twe twój
tylko

tych

Uniwersytet

umyślnie

Warunek

ważny
wczoraj
w dodatku
wbrew
wedle
według
wewnątrz
wiadomy
wielki
wielmożny pan
więc
wkrótce
własny
właśnie

w miejscu
wobec
wogóle
wprost
wrazie
wreszcie
wręcz
wrzesień
wskutek
wspaniały
wszelki
wszerz
wszędzie
wszystko
wszyscy
wtorek
wysoki
wzajemnie

Zamiast

zanadto
zawsze
zbyt
zbyteczny
zeszłego miesiąca
zewnątrz
znów
znowu
zresztą
zupełnie
zwłaszcza
zwykle
żaden
żądać
że
żeby
źródło

Odmiany.

167 będę, będziesz, będzie, będziemy, będziecie, będą

168 byłem..., byłam..., było..., możliwy, byliśmy...

169

170 mogę..., możebny, możność

171 prawda..., sprawa...

172 taki, żądam, żądał

Łączenia.

173 był

174 ...czas, co...

175 ...co, gdyby...

176 ...kąd, kilka..., ...kolwiek

177 ...kroć, ...raz

178 ...tych, tam...

Znaki.

179 × (powtórzenie poprzedniego wyrazu): ×

180 > {znaczenie odwrotne poprzedniego wyrazu}: > (dzień i noc)

181 ./. : ? ! = ‖ † + ‡ > < ✕ ∞ ∞

Przekład patrz Zeszyt II.

Część VI. Tekst.

182

183

184

Uczelnia Praktycznej Handlowości, Paweł Kin, Łódź, Karola 8.

NOWA STENOGRAFJA POLSKA

W ZASTOSOWANIU DO PISOWNI POLSKIEJ, USTALONEJ PRZEZ UCHWAŁY OSTATECZNE WYDZIAŁU FILOLOGICZNEGO AKADEMJI.

UŁOŻYŁ

PAWEŁ KIN,

PODŁUG WŁASNEGO SYSTEMU.

Zeszyt I.

1919

Zeszyty stenograficzne **Uczelni** można nabyć w księgarni lub u autora.

HOESEN & MANITIUS, ŁÓDŹ

Oznaczanie stenograficzne samogłosek twardych.

Tylko w tym wypadku, gdy symboliczne oznaczanie jest niemożliwe

alfabetowe	Przykłady		symboliczne	
krótka skośna kreska do połowy pólka	ne me		[pomiędzy spółgłoskami]: krótki łącznik	e
[końcowe]: krótka kreska równoległa z linjami	ne me se że		[środkowe]: odrywanie krótkiego łącznika	e
[w połączeniu]: przecinający haczyk [samodzielnie]: kropka	an a		m ma	zgrubienie poprzedniej spółgłoski	a
półkole	no o		bo	zaokrąglenie poprzedniej spółgłoski	o
zgrubione o	[illegible]		[illegible]	a + o = zgrubienie i zaokrąglenie	ą
krótka kreska naciskowa	[illegible]		bym	podniesienie następnej spółgłoski	y
znak falisty wiszący	u + b = bu		m mu	obniżenie poprzedniej spółgłoski	u
o obniżone lub z kreską	[illegible]		bó	u + o = obniżenie i zaokrąglenie poprzedniej spółgłoski	ó

Kreski krótkie

19 iż bio wio dio mio gio hio sjo zio

20 ią bią wią dią mią gią hią sią zią

21 o od og oh om os ob ow oż orz o/j

22 y dy wy ży rzy

23 by, hy, my, sy środkowe oznacza się przez podniesienie następnej litery.

24 y końcowe:

25 i id ig ih is ib iw iż irz im i/j

PRZEDMOWA.

Podręcznik niniejszy przedstawia jedynie wyciąg z praktycznej części obszernego mego dzieła „NOWA STENOGRAFJA POLSKA“, które niebawem wyjdzie z druku. Nowa ta stenografja odznacza się od innych metod nietylko nowością systemu, lecz również zupełnie odmiennym wykładem, dotąd jeszcze nie zastosowanym ani u nas, ani zagranicą. Główniejszemi zaletami metody są:

1) ścisłe zastosowanie stenografji do ortografji polskiej przy zachowaniu zwięzłości pisma, co umożliwia użycie stenografji w celu **ułatwienia wszelkiej pracy piśmiennej**, t. j. nietylko zawodowej, lecz również wielu innych dziedzin życia;
2) nadzwyczajna łatwość przyswojenia sobie stenografji,

co potwierdza znaczna ilość moich uczniów, którzy po 48 lekcjach stenografują z przeciętną szybkością 140 sylab na minutę. Dlatego też, ktokolwiek zajmował się stenografją jakiejkolwiek innej metody i doznał trudności nauczenia się jej z powodu wielkiej liczby prawideł i wyjątków, zachwycony będzie wielką prostotą i dokładnością mojego systemu.

Aczkolwiek nie wątpię, że system ten, oparty na zasadach Gabelsbergera, z powodu metodycznego jego wykładu doskonale zrozumiany będzie w niniejszej skróconej formie, przeznaczonej głównie do wykładów piśmiennych i dla nauczyciela, mimo to z przyjemnością gotów jestem udzielić samoukom wszelkich dalszych wyjaśnień.

Paweł Kin.

Uczelnia Praktycznej Handlowości, Paweł Kin, Łódź, Karola 8.

Uczelnia Praktycznej Handlowości, Paweł Kin, Łódź, Karola 8.

NOWA STENOGRAFJA POLSKA

W ZASTOSOWANIU DO PISOWNI POLSKIEJ, USTALONEJ PRZEZ UCHWAŁY OSTATECZNE WYDZIAŁU FILOLOGICZNEGO AKADEMJI.

UŁOŻYŁ

PAWEŁ KIN,

PODŁUG WŁASNEGO SYSTEMU.

Zeszyt II.

PRZEKŁAD TEKSTU STENOGRAFICZNEGO ZESZYTU I.

1919

Zeszyty stenograficzne **Uczelni** można nabyć w księgarni lub u autora.

ZESZYT I.

POSIADA PRZEKŁAD STENOGRAFICZNY NINIEJSZEGO PODRĘCZNIKA.

NAUCZYCIELOM STENOGRAFJI
SŁUŻY AUTOR WSZELKIM DALSZYM MATERJAŁEM i WSKAZÓWKAMI.

ZESZYT III.

POSIADA DO KAŻDEGO PARAGRAFU NINIEJSZEGO PODRĘCZNIKA ODPOWIEDNIE DALSZE ZADANIA i ĆWICZENIA.

WSTĘP.

Stenografja, czyli pismo skrócone, ma za zadanie:

1) znaczne ułatwienie wszelkiej pracy piśmiennej,
2) pisanie pod szybkie dyktando,
3) dosłowne zapisywanie nawet najprędzej wypowiedzianej mowy.

Odpowiednio do tych zadań, odróżniamy dwa stopnie pisma stenograficznego:

1) t. zw. stenografję korespondencyjną (do 140 sylab na minutę), służącą do spełnienia pierwszych dwóch zadań.
2) stenografję parlamentarną (do 300 sylab na minutę), służącą do dosłownego notowania mów. Ta druga z równą gruntownością opracowana będzie w zeszycie IV.

Stenografja parlamentarna nie przedstawia odmiennego od stenografji korespondencyjnej charakteru pisma, lecz jest to ta sama stenografja w najbardziej, na podstawie logicznego związku wyrazów w zdaniu, skróconej formie. Stopień posiadania jej zależy jednak od stopnia inteligencji i gorliwej pracy stenografa, t. j. od znajomości ducha języka i przedmiotu wykładu, od lekkości ręki, delikatnego słuchu, a przedewszystkiem od ciągłego ćwiczenia się.

Gdy więc władanie stenografją parlamentarną wymaga niektórych specjalnych zalet ciała i ducha, z powodu czego też nie dla każdego jest ona dostępną, to nauczenie się stenografji korespondencyjnej, jako podstawy parlamentarnej, podług niniejszego systemu jest rzeczą wprost łatwą, a wogóle zajmującą i oddającą niepospolite usługi wszystkim pracownikom pióra: profesorowi, poecie, literatowi, adwokatowi, dziennikarzowi, referentowi, studentowi, mówcy, uczniowi, biuraliście, kupcowi i nauczycielowi; dla tych wszystkich i wielu innych zawodów stenografja korespondencyjna stanowi znaczne ułatwienie pracy i wielki zysk na czasie.

OGÓLNE UWAGI.

Papier, używany do ćwiczeń, powinien być linjowany w cztery linje, jak to pokazano w zeszycie I. Nazwy linij, z góry na dół biorąc, są: górna, średnia, główna i dolna. Przestrzeń, zawartą

między linjami główną a średnią, nazywamy pólkiem stenograficznem. Najwygodniej pisać ołówkiem „Koh-i-noor B", dobrze zaostrzonym.

Podstawą pisma stenograficznego, jak i zwyczajnego, jest alfabet. Gdy jednak trudność pisma zwyczajnego dla początkujących polega na kreśleniu oddzielnych liter, a nie na łączeniu ich, to przy stenografji bywa wprost odwrotnie. Dlatego też systematyczne łączenie znaków, które jest w pewnej ich zależności od wielkości, przedstawia podwalinę wykładu niniejszego systemu.

CZĘŚĆ I. ZNAKI ŚREDNIE.

Znakami średniemi nazywamy 10 znaków, przedstawionych w zeszycie I § 6 i sięgających od linji głównej do średniej. Znaki *b, w, ż, d, m* są odwrotnością stojącego przy nim znaku następnego *g, h, rz, s, j*. Znaki te, jak i wszystkie następne, należy kreślić ściśle podług wzoru i w żadnym razie nie zgrubiać ich, chyba że zgrubienie znaku będzie wyraźnie wskazane.

Znaczniki. Stałe skracania niektórych wyrazów, powtarzających się w mowie częściej, nazywamy znacznikami. Alfabetowy wykaz ich mieści się w § 166 zeszytu I. Aby zaś ułatwić nauczanie się ich napamięć, umieszczam w każdym paragrafie przynależące do niego znaczniki **literami tłustemi,** które należy odnaleźć w spisie. Znaczników tych nietylko używamy w danym przekładzie, lecz i zarazem dla odmian.

6 **[Znaczniki]: bezpiecznie, dnia, gwoli, heroiczny, marka, rzecz, sobie, tem, że.**

Ogólnem znamieniem samogłoski *e* jest 2mm skośna kreska włoskowa, sięgająca środka pólka. Pomiędzy spółgłoskami służy ona zarazem łącznikiem tych spółgłosek, dlatego też dwie po sobie bezpośrednio następujące spółgłoski należy pisać bez łącznika, o ile to możliwe, lub prawie bez odstępu, tuż przy sobie i na równej linji.

Przekład [Litera wyrazu, która w zeszycie I niewyraźna lub błędna, wskazana będzie dwukropkiem po odnośnej literze]:

7 weź żem rzeź mew jem jeże jeżem
jednak, jeżeli, te, wedle, wewnątrz.

ę środkowe oznacza się przez odrywanie wspomnianego łącznikowego *e*. Wyrazy więc, nie posiadające *ę* środkowego, należy kreślić jednym ciągiem ręki, nie odrywając ołówka:

8 węże wężem dębem męże mężem gęb rzęd rzędem rzęs węd.

ę końcowe jest kreska, równoległa z linjami:

9 wędę będę mewę gębę rzęsę
będę, język, mogę, tę.

Każde zmiękczenie spółgłoski przez następujące po niej *i* lub *j* oznacza się przez długą kreskę lub łącznik:

10 bieg dębie wiem mewie mierzę weźmie sesje ziemie wiezie rzezie zieje zieję wiewem
będzie, bieżącego miesiąca = b. m., bowiem, jeszcze, miesiąc, tobie.

ię środkowe oznaczamy przez odrywanie długiego łącznika:

11 mięsem więżę ziębie.

ię końcowe oznaczamy przez długą kreskę, równoległą z linjami:

12 ziemię sesję
więc.

e początkowe oznaczamy przez krótką kreskę, rozpoczynającą się od środka pólka:

13 Ewę Ewie Edę
egoista, ewentualnie.

a po spółgłosce oznaczamy naciśnięciem tej spółgłoski; jest to *a* symboliczne. Aby można było łatwo odróżnić *a* (*ą*) od innych samogłosek, należy kreślić ostatnie zupełnie bez pogrubienia. Rzeczą jest zrozumiałą samo przez się, że pogrubiać można tylko, pisząc z góry na dół:

14 darzę ziewa waham Sawa masa badam Haga żaba jama
bardzo, dawno, handel, marzec, prawda, sam, sprawa, tam, ważny, żaden.

ia (*a* zmiękczone przez *i* lub *j* po spółgłosce) odróżnia się od *a* tylko za pomocą długiej kreski:

15 biadam diadem wiarze ziemia Hesja magja ziaje sesja Medja biada ziaję
wiadomy.

a początkowe wypisujemy znakiem alfabetowym, t. j. sidełkiem w dół zakluczonem.

a stanowiące oddzielny wyraz, oznaczamy zwykłą kropką.

Gdy wypada pisać *d* po *s*, zawsze należy podnieść *d* o połowę wysokości (ambasada):

16 Adamie aha ambasada asa Adama ambasadę asem
ta.

Symbolem samogłoski *o* jest wykrąglenie poprzedzającego znaku lub jego łącznika. W zgłosce *so* (jak i po wszystkich

znakach pętlicowych, w dół zakluczonych) należy pisać *o* alfabetowe, t. j. półkole:

17 bobo dobom modom woda bogom hoże sowom jod mężowie morzom majowe jodem
dobry, dobrze, doskonale, gotowy, honor, kogo, może, sobota, w‿dodatku, wobec.

Przez dodanie *a* do znaków w poprzednim paragrafie, t. j. przez zgrubienie zgłoski *o* oznaczamy *ą*:

18 dobą dągom wiadomą dębową mogą sąg wożą rządowe boją sobą biedą samorządem
są, tobą, żąda.

Ponieważ każde zmiękczenie oznaczamy przez długą kreskę, należy dźwięk *io* przeobrazić w zaokrąglenie szersze:

19 miodowe dowiodę magjo sesjom ażjo rzeziom.

ią oznaczamy przez dodanie do szerszego zaokrąglenia *a* symbolicznego, t. j. pogrubienia:

20 ziębią mamią wiążą magją sesją ziemią.

o początkowe oznaczamy alfabetowym znakiem, t. j. półkolem:

21 odmierzę ogarze oho omega osą obawiają owadom oziębia orzeźwię odmawiają
co, obcy, obecnie, osoba, osobliwy, owszem.

Znakiem alfabetowym litery *y* jest półstopniowa kreska naciskowa, (t. zn. pisana od góry na dół). W zgłoskach *dy*, *wy*, *ży*, *rzy* zawsze używamy *y* alfabetowego, wpisując *y* w znak spółgłoskowy.

Przytem znaki okrągłe *d* i *w* przybierają w miejscu wpisania kierunek prosty, a znaki proste *ż* i *rz* pogrubiają się nieco u dołu:

22 dym wydam żydy Rzym wody wdowy boży Jerzy
dyrektor, gdy, wysoki.

Znakiem symbolicznym litery *y* jest krótka włoskowa kreska pionowa (pisana od dołu do góry). Takiego *y* symbolizowanego używamy zawsze w zgłoskach *by*, *hy*, *my*, *sy*. Aby takie środkowe *y* uwidocznić, należy następną spółgłoskę o tyle podnieść, żeby linja średnia przecinała ją w samym środku:

23 bywają ohydom myjemy sysają bywa ohyd sys.

Do oznaczania *y* końcowego po *b*, *h*, *m*, *s* służy krótka włoskowa kreska pionowa:

24 by hy my sy zięby domy biesy rzęsy gamy osoby asy wiedmy
aby, gdyby, sytuacja, żeby.

Do oznaczania *i* służy długa kreska włoskowa, skierowana w górę i przecinająca cokolwiek linję średnią, wskutek czego następną po niem spółgłoskę stawiać należy wyżej o połowę pólka:

25 idę widmo mig misom ibisy iwą iże imam giżom wirze zimowe bije idjomem
aniżeli, bibljoteka, niż.

26 żabi Medji ziemi mężowi sesji bogi rzezi misji migi oziębi samorządami sągi
ani, gimnazjum.

u symboliczne po spółgłosce oznaczamy zniżaniem tejże o połowę jej wysokości; więc linja główna powinna przecinać spółgłoskę w samym środku:

27 dumają gubimy w‿humorze samemu Bugu wyziewu musu mężu w‿morzu w‿maju miodu Bogu hamują odbudują
dużo, już, nuż, subtelny, temu, według, znowu.

Obniżając zgłoski *o* § 17 o połowę wysokości, otrzymujemy zgłoski *ó*. Pisząc *o* kreskowane samo, obniżamy *o* zupełnie pod linją:

28 ósmy górze mówi Bóg wód sód dowód bób
dopóki, gotów, który, móc, ogólny, owóż, póki, przód, wogóle.

u alfabetowe przedstawia znak falisty wsteczny, który można zlewać z poprzednią spółgłoską w jeden znak. Lecz zlewania takiego używamy jedynie w tym wypadku, gdy oznaczanie symboliczne podług § 27, t. j. obniżanie, jest niemożliwe, co bywa zwłaszcza po *i*, *y*:

29 widu zimują bižu migu bisu sądu sosu sągu masażu sadu
tu.

u po spółgłosce, zmiękczonej przez *i* lub *j*, odróżnia się od *u* twardego (§ 27 lub 29) tylko długą kreską:

30 medjum w‿biurze w‿obuwiu adju wadjum odjum.

ó po spółgłosce, zmiękczonej przez *i* lub *j*, oznaczamy obniżaniem zmiękczonego *o* § 19:

31 miód wiórze wiewiórze.

u początkowe oznaczamy symbolicznie kreską z pod linji:

32 udawają ugodowy umiemy usmażę ubierz uwarzy urzędy ujadam uderzamy ugasa umywa usuwa ubodą
umyślnie.

TABELA WOKALIZACJI

(str. 4—5 części I).

Kończąc tym paragrafem wokalizację, która jest najważniejszą i zarazem najtrudniejszą częścią każdego systemu stenograficznego, nie mogę pominąć zwrócenia uwagi na tę okoliczność, iż system

niniejszy po raz pierwszy rozwiązuje zawikłaną dla języka polskiego sprawę symbolizowania samogłosek w sposób tak dokładny, prosty i logiczny, że jak najidealniej odpowiada duchowi języka polskiego. A mianowicie:

dokładność polega na ścisłem oznaczaniu wszystkich samogłosek alfabetu polskiego, nie zastępując jednej przez drugą;

prostota polega na niewielkiej ilości następujących zasad, które nie mają wyjątków i od których z łatwością wywodzić można resztę samogłosek lub grup samogłoskowych:

zgrubienie oznacza dźwięk *a*
zaokrąglenie „ „ *o*
powyższenie „ „ *y*
obniżenie „ „ *u*
równoległość kreski *e* z linjami oznacza *ę* (dlatego musi być odrywana w środku);
kreski krótkie oznaczają samogłoski twarde;
kreski długie oznaczają samogłoski miękkie;

logika polega na znanych zasadach Gabelsbergera, podług których pierwsze cztery sposoby symbolizacji samogłosek w zupełności odpowiadają charakterowi ich dźwięków, po drugie na mojem rozszerzeniu i zastosowaniu tych zasad do reszty samogłosek i grup samogłoskowych, aby je można z łatwością wywodzić z powyższych reguł zasadniczych, a mianowicie: *ą* = *o* + *a*, *ó* = *u* + *o*: *au* = *a* + *u*; *eu* = *e* + *u* i t. d.

* * *

Porównując, dla ciekawości system Stolze-Schreya z powyższą logiką, a to z tego powodu, że właśnie system ten wyraźnie dotychczas rezerwował dla siebie przywilej prostoty, znajdujemy tam: *u* = *a* + *o*; *y* = *i* + *a*; *eu* = *i* + zmiękczenie; *au* = *a* + *i* + zmiękczenie i t. p.!?

JEJ MAGJA.

W wyrazach powyższych znajdujemy trzy razy literę *j*, którą wymawiamy trojako i stosownie do tej wymowy w trojaki sposób oznaczamy je w stenografji:

1. *j* spółgłoskowe, jak sobie pozwolę nazwać pierwsze, znajdujemy tylko przed samogłoską na początku wyrazów, lub między samogłoskami. Symbolem jego jest znany nam znak wstecznego *m*. Nadajemy mu wszelkie cechy wokalizacji następujących po niem samogłosek i jest ono w brzmieniu najsilniejsze z trzech.

2. Drugie *j*, słabsze od pierwszego, nazywam *j* samogłoskowem, ponieważ jest ono najwięcej podobne do samogłoski *i*.

j samogłoskowe spotyka się tylko po samogłosce, z którą zlewa się w jeden dźwięk dwugłoskowy; oznaczamy je tą samą małą kreską naciskową, która służy dla oznaczania *y* alfabetowego (§ 22), którego jednak nigdy nie spotykamy po samogłosce.

3. Trzecie *j*, najsłabsze w dźwięku, stoi tylko po spółgłosce i służy jedynie dla jej zmiękczenia. Jest to *j* zmiękczające, którego nie odróżniamy od zmiękczającego *i*, a więc oznaczamy je długą kreską włoskową:

33 mej miej maj miaj moj myj wyj mij muj mój obejmie wiej hajda mawiaj dojdę odmyj wyjmią wyjrzyj bij ujmij wuj dojmuj dójmy gój bój
bardziej, dawniej, tej, więcej.

34 dwie dwa dwaj dwom obydwu Jadwiga swarzę swoboda
swój.

Zrostka *prze* nie możemy wziąć za *i* początkowe (§ 25), gdy następująca po *i* spółgłoska zawsze będzie podniesiona, a po *prze* pozostanie na linji głównej:

35 przedam przegadam przegub przebudują przed‿przemową przed‿przebiegiem przejdą uprzedam uprzejmie
przecież, przedewszystkiem, przedmiot, przez.

36 przyda przy‿przywozie przyjmę przy‿przemowie przy‿umowie przymus przyjmują przy‿przedaży
przy, przynajmniej.

37 dla‿was dla‿przebiegu dla‿przygody dla‿uwagi dla‿uwięzi
dla.

38 obuwać odmywać miewać hamować dobywać.

CZĘŚĆ II. ZNAKI MAŁE

nie dosięgają linji średniej. Podane trzy formy liter *z*, *l*, *ł*, oznaczają początkową, środkową i końcową formę:

39 hajdamak sęk wiek amen hymn Wiedeń giermek wiózł wilk ból dał wał umysł ajer żółw wóz
kto, nikt, rok, ten, wielki, wszystko, wzajemnie.

40 ke ne re ze le łe ke:rmes Newa rewanż zezem Leodjum miłe wonne
lecz, remesa, roku zeszłego, zeszłego miesiąca, zewnątrz.

41 kęs nędze zęby lęg lęk łęg łęk.

42 kę nę rę zę lę łę derkę zionę wiarę wiozę wolę wannę.

43 kiedy niemy galerje zjednanie wigilje więzienie rzemienie omamienie zionie
kiedy.

44 ganię galerję rewizję wigilję zmienię.

45 eklegma energji ergo elegjami enema energję
...**kolwiek**.

46 kawałek nagórek huragan zawód lak mila łagun
jak, każdy, łatwo, naprzód, nazajutrz, raz, zanadto, zawsze.

47 amonjak Bawarja herezja balja więzienia.

48 akademja ananasy Arkadja Azja alby alarm
albo, albowiem, argument.

Zgłoski *ko* i *ro* należą do znaków średniej wielkości:

49 nos lody łobuz mozolne kolęda robię łono
dopiero, jako, koniec, rodzaj.

50 dawną lądy łąka wiozą kąkol rąbanie
...**kąd**.

51 niosą buljon Azjo Marjo karjolka.

52 ronią kanalją wizją Marją.

53 okienko ongi ozon olej ołowiu orlę
około, orjentować, pół, półtora, (w)spólny.

Znaki małe podwyższamy, stawiając je tuż pod linją średnią. Lecz po *sy* należy podnieść je nad linją średnią o połowę wysokości pólka (syn):

54 nygus łysy ryżu nynam był zyzem myłka rynek łyk boryka ryza Ameryka bynajmniej syn
był.

55 korony jary wozy karnawały jodyny bory razy.

56 ikarze mikado inny mineralogja Irena kiras izdebka mizernie ile kilo iłowy
inaczej, ...indziej, ministerjum, nigdy.

57 kiwa znaki kij nikiel koni biegnij Bawarji Marji inwazji limba lilji bezimienny zinąd
kilka, listopad.

Znaki małe zniżają się zupełnie pod linję:

58 kura kukułka roku bagnu rumak muru luby klub łuna
kultura, lub, rubel, zupełnie.

59 nóż lód łóżko ozór kółka równina surówka.

u alfabetowego używamy zamiast obniżania (§ 58) tylko tam, gdzie obniżanie jest niemożliwe lub niewygodne (§ 29):

60 ku nu lu łu ru zu widoku łonu symbolu wołu dozoru wąwozu; w‿narożniku winu wiru iluzja; zaludnia żaluzje guralu ałun.

61 koniu magnezjum dominjum gimnazjum delirjum elizjum diludjum dilinjum.

62 doniósł.

63 ukarmił unikam urna urągał uzda ulewa u:łany ukuł ulubię ułuda unużę
uniwersytet.

64 błazen długo mydłu młodą włókno głosu żłób źle glina
długi, głęboki, główny, własny, właśnie, zwykle.

65 drelnik drwina manewry mruganie źrebię
doktór, drugi, wrazie, wręcz, źródło.

66 Erzerum rdzeń rżę drżę Wandy drynda skarga skok ksyku
skąd, skoro, spółka.

67 komendor komunja nikomu skomlenie komar.

68 rozbiór wyrozumienie bezrozumny rozprzedam nieprzejednany przeniewierzenie
rozmaite.

69 nieprzyjemny zaprzedany [zjadany] niezaprzedany [niezjadany] przez‿przewodnika bezprzerywnie.

70 wyprzedany wyuzdany zaprzyjaźnienie najwięk(szy) najgor(szy) arcyniemiły.

...*ci* (końcowe) pisze się tylko z dołu do góry:

71 mieć leci bać bluźnić nici kibici kibić myć koci mnożyć wozić
dosyć, ...kroć, rozumieć.

CZĘŚĆ III. ZNAKI DŁUGIE

dosięgają linji górnej lub dolnej, albo obudwóch (§ 118).

Znaki *sz* i *c* piszemy na linji głównej tylko wtedy, gdy niepodobna pisać je u dołu.

Znaki *t*, *f* i *p* są jedynemi znakami, które można pisać od góry na dół lub z dołu do góry. Przytem *f* i *t* należy pisać w tym kierunku, aby główniejsza część wyrazu pozostawała na linji głównej. *p* pisze się z dołu do góry tylko na początku wyrazów przed spółgłoską (§ 106):

72 mech tkalnia matka oracz Wezuwjusz walec frak kuf łap Korneljusz Remigjusz kop snop kup
cena, chętnie, człowiek, dopóty, fenig, interes, jutro, lipiec, naprzykład, nawet, per procura, pewny, przyszłego‿miesiąca, szeroki, też, to‿jest, wczoraj, wtorek.

ch, *t*, *f*, *cz* przyjmują po miękkiej samogłosce kierunek skośny:

73 miech niech kobiet diafragma miecz
nie‿jest.

Przy *te* i *fe* pisane z dołu do góry, łącznik, wskazujący samogłoskę *e*, nie jest widocznym (fenig).

Celem utrzywania pisma na linji głównej znaki małe i średnie przed *f* i *t* można stawiać u dołu lub u góry (referat).

Końcowe *te* i *tę*, pisane od dołu do góry, oznaczamy, odrywając ołówek:

74 Chełm cheder temu żółte czereda szemranie musze cebula fenig referat pech
czerwiec, piątek, wszelki, post‿scriptum.

75 chętnie tęcz często cęgi pęka tępe.

76 muchę kartę męczę czeszę mufę kanapę karetę hecę
często, wszędzie.

tje i *tję*, skierowane od dołu do góry, piszemy, odrywając ołówek:

77 kombinacje harfie piec na‿kanapie Zofje mobilizacje
pierwszy.

78 piętro piękny.

79 monarchję Matję Matję Sofję relację złupię
piękny.

80 ech et ecz esz ec ef ef ep echem Etna etera eteru eterem efekt
et‿cetera.

81 charakter tabak awantażu tandeta czapka szarańcza całun zaprzeczam faryna fanfaron szafa pamiątka kopa kufa lufa
charakter, cały, czas, fakt, pan, panowie, patrjota, październik, tak, wielmożny‿pan = W. P.

82 anarchja tiara partja kasacja fermentacja fiasko parafja pianino kopja medytacja.

83 achat Afra afera atak apartament apatja apelacja
satysfakcja.

84 choroba tombak batogiem kustosz listonosz czołgacz ambulatorjum błoto opowiada tępo szopa folga
chociaż, polski.

85 macochą tąpał zł:otą cząstka pąch łapą kaszą młócą lufą lufą
początek, zresztą.

86 Antjochja partjo anarchjo piorun kalafjor kalafjor racjonalnie.

87 hierarchją apatją piął topią oracją parafją.

88 ochota otaczam oczekuję oszacował ocet ofiara oferta opera
oprócz, póty, prócz.

89 chyży tyczka Atlantyk kotlety patyk złoty tyczy lufy pyta łapy
chyba, czyli, niestety, tylko.

90 hiacynt cygan szyba cynfolja cyrkulacja szyling szyk.

91 mocy tacy głuszy czaszy mówcy
szybko.

92 chimera monarchji partji koronacji filje parafji kopji
filantropja, filologja, filozofja.

93 szych sycha koszyczek ryczę języczek szyszka słyszy szyca mycka taryf taryfy taryfa syfon weryfikacja cyfra szypel szyper petycja
tych.

94 chichot lichy wicher kicha mnich bicz liczy mydelniczka afisz kiszka liszka ulica konnica ambicja renifer czytelnica Iszarjot Icek.

95 *(it)* agitacja wita bita literalnie unita Itaka itakolumit; *(yt)* szyty cytryna faworyt magnezyt umyty recytacja korytko
i tak dalej = i t. d., i tym podobnie = i t. p., literatura, polityczny, zbyt.

96 apetyt tytan tytoń.

97 licytacja.

98 chudy czugun ratusz szumny cukier puch pułap czuję tytuł
cudzy, funt, naturalnie, tudzież, tutaj.

99 chór czółno gotówka szóstka córeczka półka Wolfówka
późno, później.

Znaków tych używamy tylko tam, gdzie symboliczne oznaczanie *u* (§ 98) jest niemożliwe lub niewygodne:

100 lichu biczu bytu zapukam opukiwać tyfusu futro sklepu klawiszu licuje nicuj sercu funtówka.

101 tortury natury karykatura agentury.

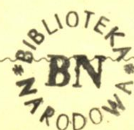
102 furtka furman furgon furja.

103 Monachjum tiul kostjum piusowy gipjura Fiume opjum.

104 pióro piórnik Zofiówka.

105 ucharakteryzował uczęstował utrzymam uszanuje ucałował uparty biskup utylitarny uformował ufamy
wskutek.

Początkowe *p* z następującą po niem spółgłoską piszemy od dołu do góry (§ 72):

106 płomienić Pluton pragmatyk pruje pniak przęsło przodek psalm psychiczny pszenica pfe pcham ptaszarnia
praktyczny.

107 trzech trzask trzon trząsam trzymam strzemię strzał strząsał strzykam trochę trójca trącam
trochę, trzeba.

108 zaprzęga zaprzągł: wyprowadza rozstrzyga naostrzony represja rozpróć
profesor.

109 sperma spustoszały spotykam szpak szpi:tal szpon szpunt sfery fosfor sfinks szczery szczur boston stawia westchnienie miejscu scena Pstrągowscy żele:zce wynalazca wynalazczy fosfat asfalt bestja
dostatecznie, istotnie, miejsce, następnie, ostatecznie, specjalnie, społeczny, sposób, stanowczo, stanowić, stosownie, stosunek, styczeń, szczególnie, w‿miejscu, wprost, wspaniały, wszyscy, zwłaszcza.

110 chl:apam tłoczarka weszły cłem spłowiały chłód tłum cłu spłókać.

111 chleb tleje szlifa oclenie flegma splin chluba fluksja spluskał.

112 człek członek płeć płaszcz płocha płuca płótno płot.

113 rozkoszny sznur mocno spnę Bochnia fraszka szkuta szkół Matecki.

114 szram sprężyna spryt sprzedam szpryca sprostuje sprzączka sprzyjam.

115 szwędram cwał szczwół czwałuje Litwa martwy otworzę lichwa chwyt trwo:ga
chwila, czwartek, twe, twój.

116 chrzęst chrząszcz trybunał chrabąszcz chróst trufla chrustam
trwały.

117 odpada lampa impresja kompens:acja kompres kompromituje chmielina chmura pacht szlachta lichtarz buchty szmalec szmuklerz Rotszyld
natychmiast, temperament.

118 zechce na‿miseczce kosztorys sztych sztubak kaftan lafeta sztafeta sztyft
nic.

119 korca korcu marca marcu karp lekcji kpiarz torf Korfu
roku‿przyszłego.

Wszystkie zrostki stosują się w łączeniu do pierwszej zgłoski źródłosłowa, więc można pisać je pod lub nad linją:

120 poczta pokup potok pola potop potencja powiat poufny
poniedziałek, ponieważ, potrafić, potrzebny, powinien.

121 protekcja proces prolągować protokół prosektorjum.

122 gęsie swacie zajście Michasia babcia wejścia Jasio Tomcio Stasią Julcią kością Marysiu Wiciu liściu pięciu sześciu Marcia zepsuciu Ludwisiu Aniusia Waciu

cię, mianowicie, nareszcie, oczywiście, rzeczywiście, się, wreszcie.

123 stenograf kaligrafa paragrafu ortografja etnografji heliografję monografją stenografuje stenografował.

tecz, *tocz*, *tycz* oznaczamy mniejszą od *cz* pętelką; tylko *tycz* należy podnieść do środka pólka:

124 beletrystyczny artystyczny ostateczny nowelistyczny pacyfistyczny matematyczny potocz:ny hipoteczny majestatyczny
zbyteczny.

Końcówkę *stwo* odróżniamy od *st* szerszem *s*:

125 głupstwo męstwa państwu lenistwu nabożeństwem chłopstwie potomstw królestwom ministerstwami prawodawstwach cesarstwo.

126 łajdactwo kupiectwa bezżeństwu wydawnictwu kalectwem matactwie cudactw żołdactwom ptactwo proroctwami czytelnictwach dowództwo.

127 Bizancjum kalcjum kons:orcjum.

128 jechać oddychać szlochać pchać czychać
choć.

129 katalog katakomby Katalonja kataraktа
katastrofa.

CZĘŚĆ IV. ZNAKI WYDŁUŻONE

są nieco większe od znaków średnich:

130 ćma ciec cięty Helcię ciało ciocia ciupa ciążki ociąć cisza biciem przyjaciół
ciągle, ciebie, przeciw, przeciwko, przeciwnie.

131 Cześ posiedzenie prosię sięgać siać siostra gęsiątko osinieć musi wisi sitko
bezpośrednio, dziś, dzisiaj, dzisiejszy, jeśli, nawskroś, siebie, sierpień, środa, środek, śród, ś. p. (= ś. pamięci).

132 **doświadczenie, kilogram, krótki, kwiecień, śmierć, wkrótce**.

133 pościel śpiewa śmietana śniegu świergocą ćwierć kwieciany rozigrany prześcieradło wyśmienity uśmiech
a) ściana śmiałek śniadać świat ćwiartka kwiaty
b) jegomościom śpioch ośmiokąt olśniony
c) ściągacz śpiący lśniący świąteczny
d) ściółka
e) ośmiu
ściśle.

134 kwestja kwesta ślepy pośrednictwo gremjum pogrzeb kreteńczyk krzepak kropka kronikarstwo grzech głośne kredyt krzem
a) kwaśne ślad granie grzanie krzaki

b) kwota sz:lochać środa pogrom krochmal
c) tykwą wyślą grążyć grząski krążownik krząkać
d) ogród krój Królewiec
e) tykwy grynszpan tygrysica węgrzy krycie krzycząco
f) likwiduje migrena ikra rozigrany
g) ślub śruba gruszki kruszyć cukru kruchy grunt

gdzie, grosz, grudzień, kwadratowy.

135 ukryje ukradkiem ukruszyć ukrócenie.

136 **bracia, dzień, niedziela, roku‿bieżącego = r. b., wrzesień.**

137 dziecko dźwięk w‿ziemi farbie wyrwie
a) dziadunio w‿ziarku brwiach farbiarni:a drzwiach
b) dziwny dźwigacz w‿zimie brwisty krwi drzwi udźwiga
c) widzi idź
d) dżuma farbuje dziura.

138 dziobać w‿żołądku farbowany wzionąć
a) w‿żądaniach dziąsło wyrwią krwią wziął
b) dziób w‿ziółk:u.

139 brednie brzeżek modrzew wrzeszcz umrzeć skreśla:ć skrzep
a) brama brzask drzazga wrzaskliwy iskra Persja
b) bryła brzydki drzymać w‿Rzymie mrzygłód skrzydło
c) libra brzytwa iskrze Mirski
d) brud brzuch wrzucam skruszały kursu.

140 browar brzoza wrzodek mrzonka skromny korso
a) obrączka brząkać drzączka wrzący
b) bród wrzód
c) czć chć chrzć trzć.

141 drobiazg wrogi mrowisko drążek wrący umrą drób wróbel mrówka mróz odwrotnie odwróci.

142 asekuracja sekret sukno skieruje skrwawić skupczyna skrewić skrupulatny skrypt skręt skrytka.

143 skoro skówka skromny skróty skąpy.

144 zębów rozlewów Szwedów domów bojów biegów mężów celów stołów wozów Czechów mieczów swatów chłopów pałaców palców pałaszów paragrafów murów tchórzów ptaków Franiów ojczuniów worków głupców kotów

znów.

145 jegomość przyszłość zwięzłość wieść litość.

146 wieźć gryźć znaleźć wynaleźć.

147 radóści zdolności wieczności pracowitości.

148 kupiliśmy straciliśmy sprzedaliśmy

między, natomiast, pomiędzy, zamiast.

CZĘŚĆ V.

au alfabetowe piszemy odwrotnie: najprzód *u* potem *a*; *au* symboliczne, równocześnie naciskając i zniżając poprzednią spółgłoskę:

149 *Aa*: Izaak zaangażował Saala *ai*: Kair maić mai zaimek spon:taiczny kraik Hawai Haiti Taiti danaina kokaina *ao*: Zaosie kakao *au*: Augustyn Austrja Klaudja Laurentcja Paulina (*a-u*: nauka zauważ:ył) haust Maurycy raut haubica Minotauros

absolutnie.

150 *Ea*: Eneasz Salomea balearski Hygiea Nicea *ee*: idee przeegzaminować reewakuowany *eę*: ideę *ei*: nadziei klei epopei idei; ptoleina teina Chryzeida ateizm Eneida Myszeida Nereida *eo*: Leon Teodor Beocja *eą*: ideą *eu*: Eubea Eufrat europejczyk Euzebjusz; Mateusz Odyseusz Tymoteusz.

151 *Ia*: Bias dias plia tiady *ie*: kwietyzm Hieronim diecezja Tiestes *ii*: lilii linii żmii *io*: Chios Bion briosz Kioto *iu*: Kiusju Pius.

152 *Oa*: Joasia boa Noa toaleta; *oe*: Noe Noem Noego poeta poezja poemat; *oi*: Simois stoisz Zoil Aloidzi alkoloidy moi boi swoi doi stoi; choina ukoić pokoik ligroina, *oo*: Bootes Laokoon Alkinoos Acheloos szarooki *ou*: krzywousty poufny pouczać poukładać poumierać.

153 *Ua*: Genua dualista indywidualizm statua insuacja *uę*: statuę Genuę *ui*: statui Genui ruina druidyczny konduita; uiszczać *uo*: uobyczaić uobecniam *uą*: statuą Genuą *uu*: kontynuuje konstytuuje konstruuje *uy*: statuy Genuy.

154 *Yi*: szyi chryi wyiskać *yu*: wyuczył.

155 Hobbes Potoccy czcze Budda dżdżownica dżdżu Jaffa Maggi Flakkus willa ammonici madonna Hipparch irracjonalny Pyrrus Warro lasso ssać Gambetta motto w‿wapnie w‿wodzie w‿wannie zzuć; Lloyd Jagiełło

milimetr, wbrew.

157 czytelnictwo optymistyczny spontaiczny filantropja; platforma interpelacja ufortyfikował mistyfikacja flintpas Petersburg szlafroczek apostrofa kataplazm krotochwila habilitacja.

Zero na linji oznacza cyfrę dziesięć.

158 **jeden.**

181 Powtórzyć, mówić, pytać, wołać, równy również, różny, Jezus, Chrystus, Jezus Chrystus, mniej, więcej, mniej więcej, maksymalnie(mum), minimalnie(mum).

CZĘŚĆ VI. TEKST.

182 Krajobraz **Polski**. [Konopnicka]. Hej, pola wy, pola!
2 Hej łany wy, łany! Oto staję **przed**‿wami, **jako przed**‿skarbnicą
3 przeszłości i **przyszłości** naszej, **jako przed**‿arką pełną żywego ducha
4 narodu. Czy na‿was spojrzę na‿zaraniu wiosny, **wśród**‿huku

pękających lodów, **wśród**‿szumu rzek naszych, do‿dna mórz lecących; **czyli** żniw **czasu** stanę na‿waszych niwach i roztoczach zbożami złotych, kłosowym szumem głośnych; **czyli** jesień wymaluje‿mi w‿oczach bory wasze w‿królewskie makaty, a puszcze wasze napełni porykiem zwierza; **czyli** zapadnę w‿knieje **twych** ostępów leśnych, **czyli** w‿kipielach wód **twoich** zabrodzę; **czyli** mnie osrebrzą światła jezior **twoich**, czy step **twój** kurhanami zagada; czy zima Tatrom **twoim** śnieżne hełmy wdzieje i puści wichry po‿czeluściach skalnych — **zawsze** ty **jedna**, Matko, i **zawsze** umiłowana i święta, i **zawsze cała** w‿duszy **twego** ludu!

183 Historja [Anatol France]. **Kiedy** młody książę Zemir po‿ojcu **swym** wstąpił na‿tron Persji, kazał wezwać **wszystkich** uczonych **swego** królestwa i **tak** do‿nich przemówił: **Doktór** Zeb, mój mistrz, pouczył‿mnie, **że** władcy mniej narażają‿**się** na popełnianie błędów, **jeżeli** korzystają z‿przykładów, **jakie** pozostawiła przeszłość. **Dla**tego ja pragnę poznać historję ludów. Rozkazuję wam tedy ułożyć historję powszechną i nie opuścić w‿niej **nic**, **co** zasługuje na‿wzmiankę. — Ucze:ni obiecali uczynić zadość życzeniu króla i oddaliwszy‿**się**, zabrali‿**się natychmiast** do‿dzieła. Po **20** latach zjawili‿**się przed** królem, wiodąc karawanę, złożoną z 12 wielbłądów, z **których każdy** dźwigał **500** tomów. Sekretarz akademji, padłszy na‿twarz **przed**‿stopami tronu, przemówił w‿**te** słowa: Najjaśniejszy **panie**! uczeni **twojego** królestwa mają zaszczyt złożyć u‿**twych** stóp historję powszechną, **którą** ułożyli **dla**‿**ciebie**. Obejmuje ona **6000** tomów i zawiera **wszystko**, **co** mieliśmy możność zebrać, odnośnie do‿obyczajów ludów i dziejów królestw. Włączyliśmy **także** stare kroniki, szczęśliwie zachowane i objaśniliśmy je wyczerpującemi uwagami nad‿geografją, chronologją i dyplomacją. **Same** uwagi wstępne **stanowią** objuczenie **jednego** wielbłąda, a uzupełnienia, podane na‿**końcu**, zdołał z‿trudem zaledwie unieść **drugi** wielbłąd. — Król odpowiedział: **Panowie**, dziękuję wam za‿trud, **którzyście** **sobie** zadali. **Lecz jestem** zajęty **bardzo** troskami panowania. **Zresztą** zestarzałem **się, podczas gdyście** pracowali. Doszedłem, **jak** mówi poeta perski, do połowy drogi życia, **wobec**‿czego, przypuszczając **nawet, że** dożyję **późnych** lat, nie‿**będę** miał **czasu** przeczytać **tak długiej** historji. Zostanie ona złożona

w‿archiwach naszego królestwa. Zechciejcie mi uczynić z‿niej wyciąg lepiej **zastosowany** do **krótkości** życia ludzkiego. — Ucze:ni perscy pracowali **znowu 20** lat, poczem przywieźli królowi **1500** tomów na 3 wielbłądach. — **Panie**! — rzekł stary sekretarz głosem osłabionym — oto nasze nowe dzieło. Sądzimy, **że** nie opuściliśmy **nic istotnego**. — Być **może** — odpowiedział król — **lecz** ja go nie‿**będę** czytał. **Jestem** stary, **długotrwałe** zajęcia nie‿**są** odpowiednie **dla**‿mego wieku, skróćcie **jeszcze**, a nie zwlekajcie. — Nie zwlekali **tak** dalece, **że już** po‿upływie **10** lat wrócili, wiodąc młodego słonia, dźwigającego **500** tomów. — Pochlebiamy **sobie, że** **byliśmy** zwięźli — rzekł stary sekretarz Akademji. — Nie **byliście** **jeszcze dostatecznie** — odparł król. — Życie me **się już kończy**. Skróćcie, **skróćcie, jeżeli** chcecie, **abym przed**‿**śmiercią** poznał historję ludzi. — Ujrzano **znowu** sekretarza **przed**‿pałacem po **5** latach. Idąc na‿kulach, trzymał za‿uzdę osiołka, **który** dźwigał **wielką** książkę na‿grzbiecie. — Spiesz‿**się**! — wołał oficer — król umiera. — **Rzeczywiście** król leżał na‿łożu **śmierci**. Obrócił ku uczonemu i jego **wielkiej** księdze wzrok prawie zagasły i rzekł wzdychając: Umrę tedy, nie poznawszy historji ludzi. — **Panie**! — odparł mędrzec, prawie **tak samo** bliski **śmierci jak** on — streszczę‿ci ją w trzech słowach: żyli, cierpieli, umarli. — **Tak więc** król perski za **późno** poznał historję powszechną.

84 List **handlowy**. Łódź, **10 listopada** 1919 **roku**. Wielmożni B. Chrążycki i **S-ka** w‿Wilnie. Pochlebna opinja, **jaką** cieszy‿**się** firma **W. P.**, zachęca‿mię do‿nawiązania z‿nimi **stosunków handlowych.** W‿**tym** celu proszę o przysłanie mi „**1500** skrzyń świec stearynowych" po‿**cenie** i na **warunkach** przyjętych na‿rynku wileńskim. Po‿otrzymaniu towaru nadeślę pokrycie rachunku. Oczekując wysłania świec, pozostaję z uszanowaniem Karol Niewinowski.

pękających lodów, **wśród**‿szumu rzek naszych, do‿dna mórz lecących; **czyli** żniw **czasu** stanę na‿waszych niwach i roztoczach zbożami złotych, kłosowym szumem głośnych; **czyli** jesień wymaluje‿mi w‿oczach bory wasze w‿królewskie makaty, a puszcze wasze napełni porykiem zwierza; **czyli** zapadnę w‿knieje **twych** ostępów leśnych, **czyli** w‿kipielach wód **twoich** zabrodzę; **czyli** mnie osrebrzą światła jezior **twoich**, czy step **twój** kurhanami zagada; czy zima Tatrom **twoim** śnieżne hełmy wdzieje i puści wichry po‿czeluściach skalnych — **zawsze** ty **jedna**, Matko, i **zawsze** umiłowana i święta, i **zawsze cała** w‿duszy **twego** ludu!

183 Historja [Anatol France]. **Kiedy** młody książę Zemir po‿ojcu **swym** wstąpił na‿tron Persji, kazał wezwać **wszystkich** uczonych **swego** królestwa i **tak** do‿nich przemówił: **Doktór** Zeb, mój mistrz, pouczył‿mnie, **że** władcy mniej narażają‿**się** na popełnianie błędów, **jeżeli** korzystają z‿przykładów, **jakie** pozostawiła przeszłość. **Dla**tego ja pragnę poznać historję ludów. Rozkazuję wam tedy ułożyć historję powszechną i nie opuścić w‿niej **nic**, **co** zasługuje na‿wzmiankę. — Ucze:ni obiecali uczynić zadość życzeniu króla i oddaliwszy‿**się**, zabrali‿**się natychmiast** do‿dzieła. Po **20** latach zjawili‿**się przed** królem, wiodąc karawanę, złożoną z 12 wielbłądów, z **których każdy** dźwigał **500** tomów. Sekretarz akademji, padłszy na‿twarz **przed**‿stopami tronu, przemówił w‿**te** słowa: Najjaśniejszy **panie**! uczeni **twojego** królestwa mają zaszczyt złożyć u‿**twych** stóp historję powszechną, **którą** ułożyli **dla**‿ciebie. Obejmuje ona **6000** tomów i zawiera **wszystko**, **co** mieliśmy możność zebrać, odnośnie do‿obyczajów ludów i dziejów królestw. Włączyliśmy **także** stare kroniki, szczęśliwie zachowane i objaśniliśmy je wyczerpującemi uwagami nad‿geografją, chronologją i dyplomacją. **Same** uwagi wstępne **stanowią** objuczenie **jednego** wielbłąda, a uzupełnienia, podane na‿**końcu**, zdołał z‿trudem zaledwie unieść **drugi** wielbłąd. — Król odpowiedział: **Panowie**, dziękuję wam za‿trud, **któryście** **sobie** zadali. **Lecz jestem** zajęty **bardzo** troskami panowania. **Zresztą** zestarzałem **się, podczas gdyście** pracowali. Doszedłem, **jak** mówi poeta perski, do połowy drogi życia, **wobec**‿czego, przypuszczając **nawet, że** dożyję **późnych** lat, nie‿**będę** miał **czasu** przeczytać **tak długiej** historji. Zostanie ona złożona

w‿archiwach naszego królestwa. Zechciejcie mi uczynić z‿niej wyciąg lepiej **zastosowany** do **krótkości** życia ludzkiego. — Ucze:ni perscy pracowali **znowu 20** lat, poczem przywieźli królowi **1500** tomów na 3 wielbłądach. — **Panie**! — rzekł stary sekretarz głosem osłabionym — oto nasze nowe dzieło. Sądzimy, **że** nie opuściliśmy **nic istotnego**. — Być **może** — odpowiedział król — **lecz** ja go nie‿**będę** czytał. **Jestem** stary, **długotrwałe** zajęcia nie‿**są** odpowiednie **dla**‿mego wieku, skróćcie **jeszcze**, a nie zwlekajcie. — Nie zwlekali **tak** dalece, **że już** po‿upływie **10** lat wrócili, wiodąc młodego słonia, dźwigającego **500** tomów. — Pochlebiamy **sobie, że byliśmy** zwięźli — rzekł stary sekretarz Akademji. — Nie **byliście jeszcze dostatecznie** — odparł król. — Życie me **się już kończy**. Skróćcie, **skróćcie, jeżeli** chcecie, **abym przed**‿**śmiercią** poznał historję ludzi. — Ujrzano **znowu** sekretarza **przed**‿pałacem po **5** latach. Idąc na‿kulach, trzymał za‿uzdę osiołka, **który** dźwigał **wielką** książkę na‿grzbiecie. — Spiesz‿**się**! — wołał oficer — król umiera. — **Rzeczywiście** król leżał na‿łożu **śmierci**. Obrócił ku uczonemu i jego **wielkiej** księdze wzrok prawie zagasły i rzekł wzdychając: Umrę tedy, nie poznawszy historji ludzi. — **Panie**! — odparł mędrzec, prawie **tak samo** bliski **śmierci jak** on — streszczę‿ci ją w trzech słowach: żyli, cierpieli, umarli. — **Tak więc** król perski za **późno** poznał historję powszechną.

184 List **handlowy**. **Łódź, 10 listopada** 1919 **roku**. Wielmożni B. Chrążycki i **S-ka** w‿Wilnie. Pochlebna opinja, **jaką** cieszy‿**się** firma **W. P.**, zachęca‿mię do‿nawiązania z‿nimi **stosunków handlowych**. W‿**tym** celu proszę o przysłanie mi **„1500** skrzyń świec stearynowych“ po‿**cenie** i na **warunkach** przyjętych na‿rynku wileńskim. Po‿otrzymaniu towaru nadeślę pokrycie rachunku. Oczekując wysłania świec, pozostaję z uszanowaniem Karol Niewinowski.

